

Wat *U* vindt van het Tijdschrift voor Ergonomie

De resultaten van het lezersonderzoek 2007

A.M. de Jong, L.F.M. Kuijt-Evers, M. Hoozemans, A.H.M. Cremers

Doel van het lezersonderzoek

In 2002 is voor het laatst een onderzoek uitgevoerd onder de lezers van het Tijdschrift voor Ergonomie. In dat onderzoek is vooral gevraagd naar de tevredenheid van de lezers over het tijdschrift. Toentertijd is ondermeer geconstateerd dat men grosso modo tevreden was over de kwaliteit van artikelen. Wel vonden bepaalde groepen dat er meer aandacht moest komen voor technische ergonomie, cognitieve ergonomie en product- en productie-ergonomie.

Inmiddels zijn we al weer vijf jaar verder, en zijn er heel wat zaken veranderd in het tijdschrift, bijvoorbeeld een nieuw type artikel 'Signaal uit de praktijk' en nieuwe rubrieken zoals 'Ergonomiekaart van Nederland'. Hoog tijd dus om weer eens te peilen hoe het ervoor staat met de mening van de lezers over het huidige tijdschrift.

Dit artikel beschrijft de resultaten van het in 2007 gehouden lezersonderzoek. Het doel van het onderzoek was driedig: 1) zicht krijgen op de beleving van lezers van de kwaliteit van het tijdschrift, 2) de aansluiting bij de lezersgroep en mogelijke andere groepen achterhalen en 3) mogelijke hiaten in het aanbod van artikelen en rubrieken achterhalen.

Een verschil met het vorige lezersonderzoek is dat nu vooral is gevraagd naar de ervaren kwaliteit van het tijdschrift. Waar mogelijk zal in de resultaten echter wel een vergelijking met de resultaten in 2002 worden vermeld. Een ander verschil met het onderzoek van 2002 is dat er ditmaal zowel een papieren als een digitale versie was. De papieren versie was ingesloten in het februari-nummer van het tijdschrift. De digitale

versie werd aangeboden op de website. Ter herinnering heeft er nog een oproep in een volgend nummer van het tijdschrift gestaan, en is er een email verstuurd aan de leden.

Vragenlijst

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een vragenlijst. De vragenlijst is opgebouwd uit gesloten (ja/nee of meerkeuze) vragen, soms gevolgd door een open vraag indien toelichting gewenst is. De toelichting die in de open vragen gegeven kan worden, biedt aanknopingspunten voor verbetering van het tijdschrift.

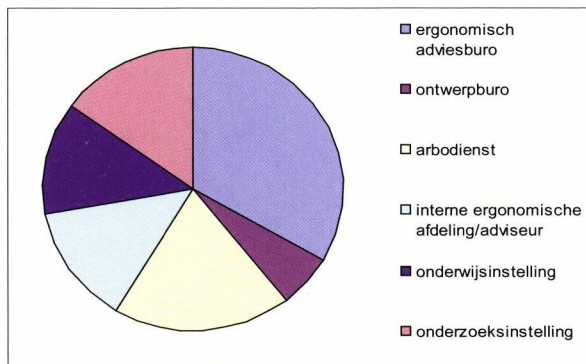
Evenals in de vorige editie van het lezersonderzoek, werd, naast een aantal gegevens van de respondent, naar de volgende aspecten gevraagd: het aandeel wetenschappelijke/niet-wetenschappelijke informatie in het tijdschrift, de aandacht die aan diverse groepen in de ergonomie wordt geschonken, de ervaren kwaliteit en het ervaren nut van de artikelen en rubrieken, de lay-out, de omvang en de toezending van het tijdschrift. Nieuw was de vraag naar de ervaring van lezers met de nieuwe website. Tenslotte werd in de vorm van een open vraag de mogelijkheid geboden om suggesties voor verbeteringen aan te bieden.

Resultaten

De vragenlijst werd door in totaal 111 personen volledig ingevuld. De respons was, evenals in 2002, circa 20%. De mogelijkheid om de vragenlijst digitaal via de site in te sturen heeft dus helaas niet geresulteerd in een hogere respons.

Samenstelling respondenten

Van de respondenten is het merendeel in de praktijk van de ergonomie werkzaam: 44% is adviseur bij een bureau, 25% is werkzaam bij een arbodienst, 18% op een interne ergonomische (advies-)afdeling en 8% bij een ontwerp bureau. Een kleiner percentage is werkzaam bij een onderzoeksinstituut (20%) of onderwijsinstelling (17%). Sommige respondenten hebben aangegeven meerdere werkzaamheden uit te voeren (zie Figuur 1).

Figuur 1. Werkzaamheden respondenten.

Interesses respondenten

Het overgrote deel van de respondenten geeft aan belangstelling te hebben voor de fysieke ergonomie (79%), op afstand gevolgd door cognitieve ergonomie (32%), product- (32%) en productie-ergonomie (26%) en Human Resource Management (HRM; 16%). Onder het kopje 'Overige' geeft 10% van de respondenten aan belangstelling te hebben voor het medische vakgebied, ICT en industrieel ontwerpen. In het onderzoek van 2002 bleek eenzelfde grote groep (ca. 80%) geïnteresseerd in fysieke ergonomie. Voor product- en productie-ergonomie werden in 2002 eveneens gelijke percentages gevonden. Belangstelling voor cognitieve ergonomie was in die tijd echter beduidend groter dan nu (ca. 50%).

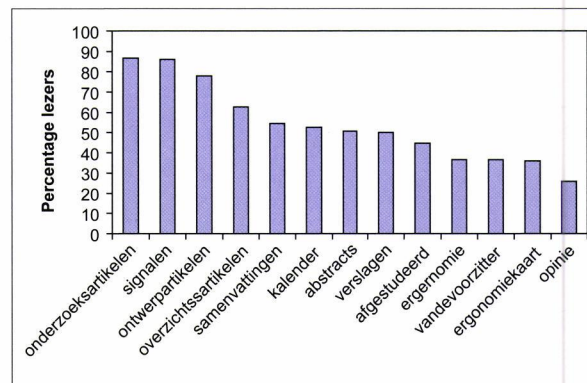
Het leesgedrag

Welke artikelen worden graag gelezen?

Op de vraag welke artikelen men graag leest worden hoofdartikelen het meest genoemd, zie figuur 1. Minder gelezen of minder bekend zijn 'Van de voorzitter', 'Ergonomiekaart van Nederland' en 'Opinie van de redactieraad'. Opvallend bij deze resultaten is dat geen van de artikelen zeer hoog (hoger dan 80%) of zeer laag (lager dan 20%) scoort.

Over overzichtsartikelen wordt nogal eens opgemerkt dat men deze niet kent, wat een gevolg kan zijn van de lage verschijningsfrequentie van dergelijke artikelen. Ook de rubriek 'Ergonomiekaart van Nederland' wordt

door vele respondenten niet herkend, maar dit kan verklaard worden uit het feit dat de rubriek ten tijde van het onderzoek pas één keer verschenen was.

Figuur 2. Leesvoorkeur per type artikel.

Onderwerpen waarover men graag meer zou willen lezen

Op de vraag over welke onderwerpen men graag leest, kiezen de meeste respondenten voor fysieke ergonomie (53%) en cognitieve ergonomie (51%). Iets minder respondenten kiezen voor productergonomie (45%), productie-ergonomie (40%) en HRM (26%). Mogelijk worden deze percentages beïnvloed door de frequentie waarmee ze verschijnen in het tijdschrift. Bijvoorbeeld artikelen over het HRM vakgebied zijn (bijna) niet gepubliceerd.

Daarnaast wordt een aantal vakgebieden, maar ook soorten artikelen genoemd. De vakgebieden zijn: organisatievraagstukken/advies, Human-Computer Interaction en usability methoden, procesverbetering, veiligheidsstudies, omgevingsfactoren, innovatieve producten, en rehabilitatie-ergonomie. Soorten artikelen betreffen case-studies, effect van ergonomie (prestatie/financieel), opiniërende stukken en nieuwe ontwikkelingen op ergonomisch gebied..

Artikelen of rubrieken die ontbreken

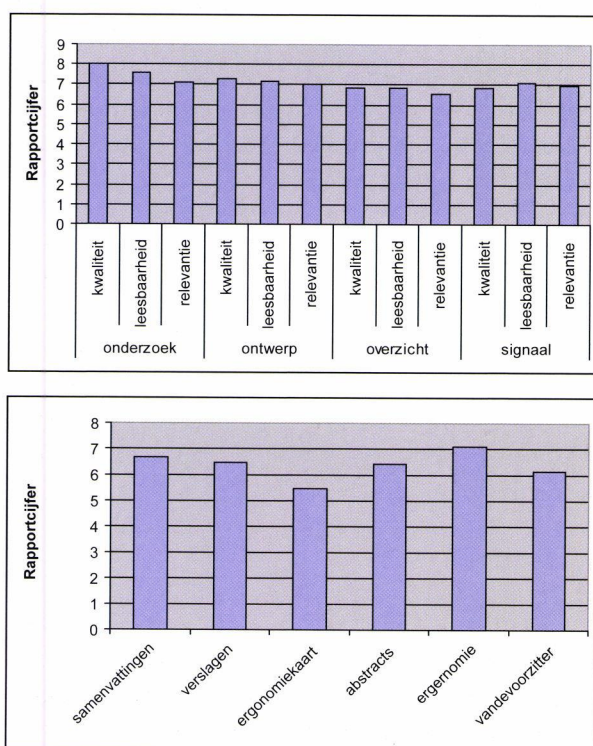
Men vindt vooral dat kortere, praktijkgerelateerde artikelen ontbreken, wat wordt genoemd door 14% van de respondenten. Deze artikelen zouden een koppeling moeten houden met de wetenschap, door toepassing van 'wetenschappelijke producten'. Men is daarbij geïnteresseerd in oplossingsgerichte interventies, casestudies en best practices, waarbij de meerwaarde van wetenschappelijke kennis moet worden aangetoond. Ook de problematiek rondom de toepassing van ergonomie in de praktijk moet daarbij aan de orde komen, met aandacht voor organisatie/personneelspsychologie en arbeid/epidemiologische data. Andere genoemde onderwerpen zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1. Onderwerpen waar men meer over wilt lezen.

Wet- en regelgeving	overzicht en veranderingen in wet- en regelgeving met betrekking tot ergonomie, bruikbaarheid van normen, een NvvE panel dat over normen adviseert.
Ergonomische producten	artikelen met meer beeldmateriaal van goede of slechte ergonomische producten.
Midden- en Klein Bedrijf (MKB)	artikelen bedoeld voor het MKB in samenhang met advertenties
Nieuws	over allerlei ergonomie-gerelateerde onderwerpen, zoals personen in de ergonomie (benoemingen, promoties, nieuwe functies), introducties van artikelen/producten met ergonomische kwaliteit, nationale en internationale (Europese) ontwikkelingen.
Opinie en debat	bijvoorbeeld een vraagbaak vormen, of discussies voeren over toekomst-gerichte onderwerpen.

Inhoudelijke kwaliteit

De oordelen over de inhoudelijke kwaliteit van de verschillende artikelen en rubrieken zijn consistent. Gegeven rapportcijfers liggen allemaal tussen de 6 en de 8. In figuur 3 is het totale overzicht van beoordelingen per type artikel te zien.

Figuur 3. Beoordeling inhoudelijke kwaliteit per type artikel.

Redenen om geen artikel aan te bieden

Op de vraag waarom lezers zelf géén artikelen aanbieden aan het tijdschrift, worden vooral redenen met betrekking tot het lezerspubliek genoemd: men kiest liever voor een tijdschrift met een bredere doelgroep dan ergonomen (bijvoorbeeld potentiële opdracht-

gevers) en men vindt het een bezwaar dat het tijdschrift alleen in de Nederlandse taal publiceert hetgeen voor onderzoekspubliek beperkte toegang biedt. Hier is een groot verschil met het lezersonderzoek in 2002 waar te nemen, waarin juist werd gesteld dat er slechts weinigen waren die liever in Engelstalige bladen wilden publiceren.

Andere redenen hebben betrekking op het materiaal, wat naar eigen inzicht niet 'wetenschappelijk' genoeg is of niet voldoet aan de gestelde hoge kwaliteitseisen. Tenslotte worden redenen genoemd met betrekking tot de benodigde tijdsinvestering. Naast algemeen tijdgebrek worden de te verwachten inspanning ten opzichte van de kans dat het artikel geplaatst wordt, en het gebrek aan ondersteuning voor het schrijven vanuit het tijdschrift genoemd.

Engelstalige artikelen een probleem?

Op de vraag wat men vindt van het idee om ook Engelstalige artikelen in het tijdschrift op te nemen, reageert het merendeel van de respondenten positief (87%). Dit is conform de eerdere bevinding dat publicatie in de Nederlandse taal inzending van artikelen beperkt. Veelgenoemde redenen om Engelstalige artikelen op te nemen zijn het verbreden van het publiek binnen Nederland, en het verlagen van de drempel voor niet-Nederlandstaligen, zoals internationale studenten, om in het tijdschrift te publiceren. Daarentegen vonden sommige lezers dat een Nederlands blad moet Nederlandstalig zijn, of opmerkte dat Nederlands makkelijker/snelser leest. Er moet opgelet worden dat Engelstalige artikelen niet als vulling worden gebruikt en dat Engelse artikelen geen vakjargon gebruiken dat van het Nederlands afwijkt.

Indeling en uitvoering

De meningen over de gewenste aantallen artikelen lopen uiteen: 53% van de respondenten vindt dat het aantal onderzoeksartikelen nu goed is, maar 34 % wil er meer. Bij signalen uit de praktijk wordt een soortgelijk beeld geschetst: een meerderheid van de respondenten (51%) geeft aan meer signalen uit de praktijk te willen zien, maar 42% vindt het nu goed. Een hoger aantal ontwerp-artikelen wordt door een minderheid gewenst (41%). Van de overige artikelen geeft een meerderheid aan dat het aantal nu goed is.

Wat betreft de uitvoering van het tijdschrift vindt men de totale omvang, de lay-out en de prijs-kwaliteitverhouding goed (80%), evenals het aantal nummers per jaar (91%).

De lay-out van het tijdschrift wordt wel saai genoemd, waarbij verbeteringen worden gesuggereerd, zoals: meer visueel aansprekende stukken, illustraties en stripjes. Op de website wordt aangemerkt dat hij 'meer van deze tijd' moet zijn en er worden nogal wat ergonomische tips ter verbetering gegeven, zoals: minder tekst op pagina's die binnen beeldbreedte valt, meer beeldmateriaal en meer kleurgebruik. Ook wordt de opmerking gemaakt dat de zoekfunctie voor de zoekterm 'eur.ing.' niet goed functioneert. Tenslotte klaagt men over het feit dat digitale artikelen voor niet-leden niet beschikbaar zijn.

Suggesties ter verbetering

Respondenten hebben evenals in 2002 veel suggesties voor verbetering en nieuwe ideeën gegeven, alhoewel er nog geen aanmeldingen voor de redactie zijn ontvangen. Slechts 8% geeft aan niets te willen veranderen.

Wat betreft de inhoud suggereert men om kortere en bondigere artikelen te plaatsen (maximaal twee A-viertjes). Wat type artikelen betreft wordt geadviseerd om meer signalen uit de praktijk, reductie van rubrieken (met name Van de voorzitter, Ergonomie) en tegelijkertijd introductie van nieuwe rubrieken waarin meer actualiteit wordt gepresenteerd gericht op ergonomen, interviews over trends in maatschappij en werk. Ook spreekt men over variatie van onderwerpen en schrijvers (niet universitair), die ook door andere disciplines (bijvoorbeeld ontwerpers) geschreven worden.

De (potentiële) doelgroep kan volgens respondenten beter bereikt worden door informatie over belendende verenigingen aan te bieden, zoals NVVA, SIGCHI. Ook wordt gepleit voor een uitgebreid overzicht van opleidingen op te nemen, niet beperkt tot VHP, EON

en NSPOH en actief te zoeken naar een meer diverse doelgroep, zoals hoofden P&O/HRM en MKB.

Conclusies en aanbevelingen

Alhoewel veel van de oordelen en ideeën van lezers ver uiteenlopen of elkaar zelfs tegenspreken, kan toch een aantal voorzichtige conclusies worden getrokken uit het lezersonderzoek.

Artikelen en rubrieken

Het tijdschrift wordt goed gelezen, vooral onderzoeksartikelen, signalen uit de praktijk en ontwerp-artikelen. Nieuwe rubrieken zijn voorgesteld die meer ingaan op de ergonomische actualiteiten. Het geheel mag wat meer 'van deze tijd' ogen, makkelijker leesbaar zijn en meer beeldmateriaal hebben. Ook doet men een oproep om wat meer naar de buitenwereld te kijken: andere verenigingen, opleidingen en doelgroepen.

Onderwerpen

Onderwerpen waar men graag over leest zijn vooral fysieke- en cognitieve ergonomie, met product- en productie-ergonomie als een goede tweede, en HRM als hekkensluiter. Verder geeft men aan graag meer kortere, praktijkgerelateerde artikelen te willen lezen, waarin wetenschappelijke kennis in de praktijk wordt toegepast. Ook meer ergonomie-gerelateerde nieuwtjes zou men waarderen, evenals opinie en debat rondom ergonomische onderwerpen.

Kwaliteit

De inhoudelijke kwaliteit van artikelen en rubrieken is voldoende tot goed beoordeeld. De omvang, de lay-out, de prijs-kwaliteitverhouding en het aantal nummers per jaar van het tijdschrift zijn als goed tot uitstekend beoordeeld.

Actie!

Als gevolg van het lezersonderzoek heeft de redactie een aantal maatregelen genomen, waaronder:

- meer aandacht voor het begeleiden van beginnende schrijvers;
- de mogelijkheid tot opname van Engelstalige artikelen;
- oproepen voor beeldmateriaal;
- verruimen van de criteria voor praktijkgerichte artikelen (zie richtlijnen voor auteurs);
- een nieuwe rubriek voor goede/slechte voorbeelden van toepassingen van de ergonomie: waargenomen.

We hopen van dienst te kunnen zijn als redacteurs van UW werk.